

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Externis Regulis Amoris Et Morum, Legibus Utique, ac Præceptis
Virtutum Theologicarum, & Cardinalium, necnon Decalogi & Ecclesiae -
Libros Vndecim Complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XVIII. Nullius omnino momenti sunt argumenta quæ allegantur
contra Religiosorum & Monialium obligationem, assertam oapite
præcedenti.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73203](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73203)

derint leges, sed eas partim à Fundatoribus suis, partim à Prælati, partim ab Ecclesia, vel ab Apostolica Sede emanatas acceperunt. Alii denique alia ejusdem farinae pro ratione dubitandi allegant, quæ non tangunt consuetudinem ex traditione Ecclesiastica derivatam. De qua tam pauci sunt qui dubitant, ut comparativè ad innumerabilem Doctorum exercitum pro nullis habendi sint, nec fundare queant probabile dubium; multò minùs probabilem sententiam contra Doctorum universitatem, communissimumque Ecclesiæ ac Religionum omnium sensum & usum in contrarium; quemadmodum nec probabile dubium, nec probabilem opinionem fundare queunt Richardus, Gerson, Angelus, qui contra ceteros Doctores omnes à mortali excusant Clericos in sacris, Horas non omitentes ex consuetudine vel contemptu, sed semel & iterùm ex negligentia. Uti nec idem Angelus, Martinus Cromerus, Joannes Ferus, qui censet Ecclesiæ præcepta sub mortali non obligare, secluso contemptu & scandalo.

101 Concludo proinde cum Reginaldo l. 18. prax. pœnit. n. 140. quòd licet aliqui de asserita consuetudine dubitaverint, tot tamen eam testantur, ut temerarium sit eam ipsam negare. Præsertim cum iste sit de illa sensus & consensus virorum bonorum, ut Monachos & Moniales contravenientes damnet de peccato; non minùs quàm Diaconos, quos antè diximus obligari tantùm ex consuetudine præscripta.

102 3°. probatur assertio ex eo quòd contraria paucorum opinio singularis sit & nova, uti præmissa satis ostendunt. Quàm periculosa verò sint opiniones singulares & novæ, in materia morum, contra communissimum sensum Majorum, & Scholarum omnium, ex sacris Littetis, Summorum Pontificum Decretis, SS. Patribus, Sapientibus Gentilitatis, sententiis gravissimis insignium Theologorum & Jurisconsultorum, ac multiplici ratione demonstravi in tomo nostro de Deo uno & trino distinct. 1. q. 1. a. 2.

103 Hæc sufficere debent viris cordatis, iisque satis ostenditur, assertæ obligationi obnoxios remanere ipsos etiam fugitivos è Religione, sicut & juridicè ejectos: tum quia remanent verè Religiosi. Tum quia ex iniquitate sua non debent commodum reportare. Ita Navarrus, Azorius, Rodriguez, Suarez, Layman contra Sanchez.

104 Noviti tamen ad Horas Canonicas non tenentur, nec Laici professi, nec Clerici ex sua professione Choro non addicti, ut patet in Religiosis Societatis, & Ordinum Militarium. Clericorum verò ad Chorum deputatorum obligatio incipit à die & Hora professionis, ita ut ex tunc ad Horas teneantur respondentes tempori suæ professionis, non ad antecedentes, prout communis habet opinio contra Leandrum disp. 13. de Ord. q. 10. ubi perperam existimat probabile, eum qui proficitur

Tom. II.

vel Ordinem sacrum suscipit circa meridiem, eo die penitus excusari. Contra quem egi ex professio ubi de legibus.

Laici tamen professi tenentur ad præscriptum sibi certum numerum Pater & Ave, juxta Regulam & Constitutiones sui Ordinis. Sed non sub mortali (extra Ordinem Minorum) secundùm Sotum, Bordonum, Lezanam, &c.

CAPUT XVIII.

Nulius omnino momenti sunt argumenta que allegantur contra Religiosorum & Monialium obligationem, assertam capite precedenti.

Thomas Hurtadus ubi supra sic ingemiscit: *Proh dolor! nihil valet jam Patrum veneranda canities, nihil juvat quòd Antiquitas sic senserit; quam evertere conatur novitas ratiunculis & sermonibus syllogisticis.* Videamus quo successu.

Objiciunt ergo noviti Casuista 1°. declarationem Eugenii IV. pro Monialibus S. Claræ, & Leonis X. pro Religiosis tertii Ordinis S. Francisci, transgressionem utique eorum quæ continentur in Regula (inter quæ ponitur obligatio Officii) extra substantialia votorum, & materiam clausuræ, non esse mortalem.

Respondeo nihil inde confici; subauditur enim, vi Regulæ præcisè, prout satis apertè significat Leo X. per hanc, quam addit, limitationem: *nisi humano vel divino jure aliquis aliàs esset obligatus.*

Objiciunt 2°. privilegium, quo idem Eugenius IV. in Bulla *Regularem* 10. apud Rodriguez, Benedictinis Congregationis Cassinensis concedit, ut eorum professi, nondum in sacris constituti, privatim non teneantur ad Horas.

Respondet nonnullus in eo privilegio, juxta declarationem Gregorii XIV. non communicare Ordines, quorum observantiæ repugnat: quia communicatio est in ædificationem, non in destructionem. Sed non placet responsio, quia non apparet cur privilegium istud magis repugnet observantiæ aliorum Ordinum, quàm Benedictinorum illorum, & cur potius foret in destructionem illorum, quàm istorum. Aliter proinde

Respondeo Eugenium IV. hoc ipsis non concedere in illis terminis, sed solum concedere Superioribus ipsorum facultatem ex justa causa dispensandi cum ipsis, per viam tamen commutationis, non simplicis dispensationis, uti videre est in illa Bulla. Cujusmodi concessio, rem totam relinquens rationabili Superiorum dispositioni, disciplinæ non repugnat Regulari, saltem iis in Religionibus, in quibus dispensatio per Regulam non prohibetur, nec per consuetudinem vim legis habentem. Unde eandem facultatem Benedictinis Congregationis Montis Oliveti concessit Julius II. Bulla *etsi ad universos* 12. apud Cherubinum. Et Canonicis Regularibus S. Salva-

toris Bulla inter ceteros 30. apud eundem. Et Camaldulensibus Leo X. Bulla est à summo 2. apud eundem. Et Theatinis Clemens VII. Bulla dudum 38. apud eundem. In vim cuius privilegii Superiores nostri dispensare possunt cum infirmis in dubio, uti & cum adeò scrupulosi, ut sine extraordinaria capitis vexatione notabili Horas nequeant perolvere. Et quomodò privilegium istud à S. Sede petissent Superiores, nisi obligationem pro qua decertamus agnovissent? Profectò ubi nulla obligatio, necessaria non est dispensatio. Privilegium proinde istud assertam à nobis obligationem firmat, non infirmat.

109 Objiciunt 3°. Consensus Doctorum pro assertione nostra non facit eam certam: quia non conveniunt in fundamento istius obligationis.

Nego assumptum: quia consensus Doctorum omnium totius Antiquitatis tam Theologorum, quam Canonistarum, est fundamentum certum ab extrinseco, tamen non conveniant in fundamento intrinseco istius obligationis, prout à simili ostenditur in exemplo obligationis omnium existentium in factis ad castitatem, quam consensus Doctorum omnium totius Antiquitatis certam reddit ab extrinseco, etsi aliqui ex ipsis eam fundent in voto implicito ipsorum, alii in Ecclesia præcepto, alii in consuetudine. Et idem est de obligatione Subdiaconorum ad Horas, & aliis ejusmodi multis. Unde Soto l. 10. de just. q. 5. a. 3. sic loquitur: *Post hæc autem, quod omnium maximum dubium inserit, est de Religiosis qui nondum majores Ordines susceperunt. Maximum, inquam, dubium, non quòd non sit omnium opinio, ut ait Sylvester loco citato, & Panormitanus, & omnes Jurisconsulti, & D. Antoninus; neque est qui contrarium asserere audeat, neque ego audeam, sed dubium est de jure aut ratione.* Propositis nihilominus circa hoc difficultatibus sic pergit: *His verò non obstantibus... hand negandum est, celeberrimam, eandemque laudabilem consuetudinem, uno antiquorum Patrum consensu approbatam, vim habere præcepti... Et reverà de me, fateor, nescio quid horroris perferens, dum mihi cogitatio animam subit negandi tam illustrem consuetudinem vim habere præcepti.*

110 Unanimem verò Majorum hac de re consensum efficere obligationem istam certam, accipe ex Vincentio Lirin. 17. commonit. *Provideat ut inhereat Antiquitati, que prorsus jam non potest ab ulla novitatis fraude seduci. In ipsa verò Antiquitate, ut collatas inter se Majorum consulat, interrogetque sententias, eorum videlicet qui, diversis licet temporibus & locis, Magistri probabiles extiterunt: quidquid non unus aut duo tantum, sed omnes pariter uno eodemque consensu aperte tenuisse cognoverit, id sibi quoque intelligat absque ulla dubitatione credendum. Rationem dat Callianus de disc. c. 10. Decipi quippe non potest, qui non suo, sed communi Majorum vivit vel sentit exemplo.*

Qui secus faciunt, ultra terminos, quos posuerunt Patres, progredi gestium, ac sine duce & præceptore vias vitæ ingredi non formidant, in arte spirituali existentes discipuli pariter & Magistri. Nimirum ignorant astutias satanae & cogitationes ipsius, quibus sit, ut qui spiritu ceperunt, carne consummarentur, abducti turpiter, lapsi damnabiliter, inquit Bernardus serm. in Cant. Et unde lapsus Abaylardi tor in errores? Ex præsumptione, quâ Doctoribus omnibus præsumpsit contradicere. Non erubescit dicere (ait rursum Bernardus epist. 190.) quòd adversum te omnes sentiant... Omnium merito in se provocat manus, cujus manus contra omnes. Quasi novus iste (uti dixerat epist. 77.) novarum inventor assertionum, & assertor novitatum, invenire rationem potuerit, que Diflores omnes latuerit, sive auctoritatem eorundem auctoritate potiorum.

Objiciunt 4°. Nulla obligatio sub mortali recipienda est, nisi de ea evidenter constet per legem claram, certam, evidentem, prorsus indubitam, & quæ probabilem non patitur exceptionem.

Respondeo assumptum istud esse falsissimum, namque inducere corruptionem & relaxationem ingentem in materia morum, prout demonstravi to. 1. l. 11. agendo de conscientia probabili. Enimverò ut hîc exemplum unum alterumvè proferam, Innocentius XI. damnavit hanc propositionem 45. *Dare temporale pro spirituali non est simonia, quando temporale non datur tamquam pretium, sed duntaxat tamquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale, vel etiam quando temporale sit solum gratuita compensatio pro spirituali, aut e contra.* Verùm hæc centura quibusdam non videtur clarè, evidenter & absque omni dubitatione excludere id quod pro spirituali datur non per modum pretii, vel compensationis, sed per modum simplicis gratificationis seu recognitionis. Et hoc pacto pecuniam pro beneficio ecclesiastico dari posse, adhuc post damnationem illam sustinent, & clanculum fieri posse docent, licet palam non audeant. Verùm hujusmodi doctrinam negotium perambulans in tenebris, S. Bernardus scite docet. Vidimus etiam supra non deesse Doctores, quibus videtur, non esse mortale, Breviarium semel aut iterum ommittere; imò & ommittere per annum integrum: quia putant Ecclesia præceptum probabiliter sic exponi posse, ut unius anni omisio sit materia levis, respectivè ad omissionem totius vitæ, istamque expositionem probare sibi videntur ex eo quòd odia restringi & favores convenit ampliari. Ergone tutus erit per objicientis principium, qui ista practicaverit?

Objiciunt 5°. Sola Scriptura vel traditio indubitata, vel Ecclesia definitio, Conciliorumvè & Canonum interpretatio, vel ratio evidens ex primitis principis deprompta, est medium certificans obligationem sub peccato, peccatique qualitate; non autem consensus,

quâlibet unanimis, Doctorum veterum ac modernorum.

Respondeo ut antè, principium istud esse natum in rebus ad conscientiam pertinentibus inducere ingentem vitæ christianæ corruptelam. Est ergo indisciplinati in moralibus quærere demonstrationes, & contentum non esse certitudine morali, quæ habetur ex unanimi vel ferè unanimi Doctorum consensu, dum nihil certum profertur in contrarium. Tunc proinde oportet attendere experientiam & seniorum, & prudentium iudicium in indemonstrabilibus enuntiationibus (ait S. Thomas 2. 2. q. 49. a. 3.) Unde Eccli. 6. dicitur: „In multitudine Presbyterorum, id est seniorum & prudentium, sta, & sapientia illorum conjungere.“

113 Instabis: quod clarè prohibitum non est, permissum est.

Nego assumptum, cum Tertulliano l. de corona milit. & in exhort. ad castit. ubi cum sibi objecisset, quod non prohibetur ultrò permissum est. *Imò (inquit) prohibetur quod non ultrò permissum est.* In dubio namque de prohibitione tutior via eligenda est, juxta Scripturam, Canones & Patres.

114 Obijciunt 6°, nulla consuetudo sub mortali obligat, nisi certò constet eam introductam, vel receptam fuisse sub tali peccato; in dubio namque, an sub obligatione, an ex devotione fuerit introducta vel recepta, concludendum quòd non sub obligatione. Quia in obscuris minimum est sequendum. In penis benignior est interpretatio facienda.

Respondeo ad hoc ut consuetudo obliget sub mortali, necessariam non esse certitudinem evidentem, quòd sub mortali introducta sit vel recepta, sed de eo morale sufficere certitudinem, imò & rationabile dubium. Quia in dubio (prout sapè dixi cum Spiritu sancto in S. Scriptura, & cum Summis Pontificibus & Patribus in sacris Canonibus) via tutior est sequenda. Porro de consuetudine obligante Clericos professos, & Moniales, ad Horas Canonicas, moralis non deest certitudo, ex unanimi consensu Doctorum veterum & modernorum: utpote ex quo moralis habetur demonstratio, etsi non Physica nec Metaphysica. Quia unanimis sapientum consensus pro morali demonstratione habetur, secundum Philosophum. Unde S. Prosper, vel Julianus Pomerius l. 1. de vocat. Gent. *Magna (inquit) fortitudo consensionis, cui ad sequendam veritatem auctoritas sufficit, etiam latente ratione.* Et Vincentius Liinensis commonit. c. 25. quòd si tale aliquid emergat, ubi nihil hujusmodi reperitur (nulla scilicet Ecclesiæ decreta) operam dabis, ut collatas inter se Majorum consulat, interrogetque sententias, eorum qui... Magistri probabiles exiterunt, & quidquid non unus aut duo tantum, sed omnes pariter uno, eademque consensu aperto, frequenter, perseveranter tenuisse cognoverit, id sibi quoque intelligat absque ulla dubitatione credendum. Et sic sapiunt, qui ex Deo sapiunt, jux-

ta illud Bernardi serm. 1. de Natali Domini: *Hæc est sapientia, quæ eî Deo est, non abundans suo sensu, sed alieno magis acquiescens consilio, vel iudicio.* Regulae verò illæ in obscuris, &c. in penis, &c. non habent locum in dubiis, in quibus de conscientia & salute agitur. Aliàs corrueret Canonica Regula; in dubiis tutior pars est sequenda, ut benè Vasquez observavit l. 2. disp. 55. n. 12. nec certè secundum duas illas regulas SS. Pontifices dubia conscientia & salutis unquam resolverunt in sacris Canonibus; uti nec Majores nostri in resolvendis conscientia castibus, sed, ut Dionysius Carthusianus in 2. sent. dist. 22. post Alensem ait, *qui dubitat de aliquo an sit simonia, an non, eò quòd quidam Jurisperiti dicunt hoc esse simoniam, & quidam non, talis abstineret à tali negotio, seu contractu, ne discrimini se committat.* Ita etiam Guilielmus Altifiodorensis l. 2. tr. 29. q. 3. Secus q. 2. in Prologo lib. Sentent. Gerson in Reg. Moral. Nyder l. de præcept. Decalogi præcepto 1. Adrianus VI. tr. de restit. §. *mibi videtur.* Rosemondus in Confession. c. 8. tit. 3. Navarrus in cap. *si quis autem* de pœnit. dist. 7. n. 101. Sed hac de re fati ubi de conscient. dub.

Videant proinde pauci illi Noviores, qui novitiam suam opinionem junioribus Clericis & Monialibus ad Chorum professis, sicut & Canonistis infra memorandis, velut securam, clam insuffurrare conantur, ne dum peccatis communicant alienis, adversaria salutis ipsorum sit confidentia illa, quæ periculis animas exponit.

Videant ne sint de numero eorum, de quibus S. Thomas à Villanova serm. in fer. 6. hebdom. 4. Quadrag. dicit, quòd *animas mortuas & securas à suis pedibus mittunt, tamò miseriores, quàm securiores.* Videant ne promittant pacem, quibus non est pax, & securitatem ubi nulla securitas. Quid proderit securitas quam pollicentur, si pater-familias non acceptet?

Videant denique Moniales, quæ tales Directores audiunt, ne sint veluti columbæ seductæ, in re, quæ ad ipsarum Institutum ab Ecclesiæ primordiis attinet. Legitur apud Cantipratam in vita S. Ludgardis c. 10. apud Surium to. 3. quòd sancta illa Virgo Sorores valetudinarias, in infirmarya manentes, sæpius corripuerit quòd attentè non recitarent preces Canonicas, divinitus institutas (nota expressio nem istam) cumque nullam in ipsis animadverteret emendationem, spiritu prophetico, semianno ante obitum suum, dixerit: *Scio quòd post obitum meum pro peccato isto Deus ultionem accipiet de Sororibus meis, & tunc monitionis meæ memores, cum humilitate magna corrigent sese.* Prophetiæ veritatem probavit eventus. Quippe paulò post obitum ipsius, pestis violenta Monasterium invadens, brevi spatio quatuordecim Moniales absumpsit. Unde territæ Moniales, in infirmarya degentes, emendaverunt sese, & tunc contagiosa lues statim cessavit.